

Sygn. akt: I C 253/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 2024 roku

Sąd Okręgowy w Gliwicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Andrzej Kieć
Protokolant:	stażysta Marta Lonska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 stycznia 2024 roku w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) i (...) S.A. w Z.

przeciwko M. P. (1), B. P.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanych kwotę 5.417 zł (pięć tysięcy czterysta siedemnaście) tytułem zwrotu kosztów procesu z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

SSO Andrzej Kieć

Sygn. akt I C 253/18

UZASADNIENIE

Powódka (...) i (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w Z. wniosła w pozwie o uznanie za bezskuteczną w stosunku do siebie umowy darowizny z dnia 1 kwietnia 2014 roku, na mocy której T. P. (1) zbył prawo własności lokalu położonego w Z. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Zabrze prowadzi księgę wieczystą (...) na rzecz pozwanych M. P. (1) oraz B. P., w celu ochrony wierzytelności powódki w łącznej kwocie 141.226 zł tytułem należności głównej, odsetek oraz kosztów postępowania objętych nakazem zapłaty z 24 sierpnia 2016 roku wydanego przez tutejszy Sąd w sprawie XII Nc 111/16 (następnie sygn. XII C 147/17). Zobowiązanie dłużnika wynikało z poręczenia wekslowego wystawionego przez T. P. (1) na zabezpieczenie spłaty pożyczki z 14 stycznia 2014r.

W toku postępowania zmodyfikowano żądanie w piśmie opatrzonym datą 28.02.2019r, (nadany w UP w dniu 1.03.2019r) gdyż żądanie dochodzone w sprawie sygn. XII Nc 111/16 (następnie sygn. XII C 147/17), zostało oddalone. W piśmie tym powódka wniosła o uznanie za bezskuteczną w stosunku do siebie umowy darowizny z dnia 1 kwietnia 2014 roku, na mocy której T. P. (1) zbył prawo własności lokalu położonego w Z. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Zabrze prowadzi księgę wieczystą (...).

Formalnego sprecyzowania powództwa dokonano na rozprawie w dniu 4 czerwca 2019 roku (k. 151), wskazując, że żądaniem objęta jest ochrona wierzytelności w kwocie 141.226 zł, której wierzycielem jest powodowa spółka a dłużnikiem T. P. (1) z tytułu odpowiedzialności T. P. (1) za zobowiązania (...) na podstawie art. 299 kodeksu

spółek handlowych. Modyfikacji powództwa na piśmie powódka dokonała w piśmie procesowym opatrzonym datą 20 listopada 2023 roku (nadany w UP dnia 21.11.2023r), wskazując, iż uznania za bezskuteczną wyżej wskazanej umowy darowizny powódka domaga się w celu ochrony wiarygodności powódki o zapłatę kwoty 140.937,98 zł tytułem należności głównej wynikającej z umowy pożyczki z 14 stycznia 2014 roku wraz z odsetkami i kosztami procesu, której dłużnikiem jest T. P. (1), z tytułu odpowiedzialności jako członka zarządu za zobowiązania (...) na podstawie art. 299 Kodeksu spółek handlowych, zasądzonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z 18 grudnia 2020 roku w sprawie X GC 289/18 oraz wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 8 marca 2023 roku V AGa 98/21 (k. 205 - 213) .

Pozwani w odpowiedzi wnieśli o oddalenie powództwa oraz obciążenie powódki kosztami postępowania. W uzasadnieniu – odnosząc się do pierwotnego żądania wskazali, iż nakaz zapłaty w sprawie sygn. XII Nc 111/16 nie jest prawomocny a zatem powództwo jest przedwczesne. Nadto czynność objęta pozwem nie została dokonana ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli albowiem w dacie jej dokonywania zbywca nieruchomości nie miał świadomości istnienia wiarygodności powoda. Przedmiotowe mieszkanie zostało подарowane pozwanym (synowi T. P. (1) oraz jego żonie) albowiem było ono kupione z przeznaczeniem dla pozwanego. Odnosząc się do żądania ostatecznego pozwani podnieśli, iż żądanie zostało w piśmie z 28 lutego 2019r nieprawidłowo zmodyfikowane gdyż nie została precyzyjnie określona wiarygodność, która podlega ochronie. Prawidłowo sprecyzowanie żądania nastąpiło już po upływie terminu 5 – letniego określonego w art. 534 k.c. a co za tym idzie powództwo podlegało oddaleniu jako spóźnione.

Sąd ustalił:

Ojciec pozwanego M. P. – T. P. (1) jest członkiem zarządu (...) W dniu 14 stycznia 2014 roku powódka zawarła z ww. spółką umowę pożyczki na kwotę 200 000 złotych zabezpieczona m. in. wekslem (umowa z deklaracją wekslową oraz wekslem k. 11 - 14).

Dnia 1 kwietnia 2014 roku T. i M. P. (3) podarowali pozwanym lokal mieszkalny położony w Z. przy ul. (...), postanawiając, iż będzie on stanowił wspólność majątkową obdarowanych pozwanych (akt notarialny k. 83 - 85). Sporne mieszkanie T. P. kupił w 2010 roku w stanie nadającym się do remontu i od tego czasu pozwany M. P. mieszkanie to remontował. W lokalu tym pozwani byli zameldowani od 18 lipca 2011 roku, zameldowana tam była również ich urodzona (...) córka E.. W chwili zakupu mieszkania pozwani byli narzeczeństwem. Lokal ten docelowo miał być przeznaczony dla pozwanych aby ułatwić im start samodzielnego życia. Pozwani nie miał wiedzy o sytuacji spółki (...) oraz zobowiązaniach ojca w związku z zarządzaniem spółką. W kwietniu 2014 roku T. P. wraz z żoną posiadali mieszkanie, korzystali z leasingowanego samochodu. Ich poziom życia był wysoki (odpis aktu urodzenia k. 86, potwierdzenia zameldowań k. 87 – 88; zeznania pozwanego M. P. (4) k. 229 - 230).

Wobec niespłacenia pożyczki z dnia 14 stycznia 2014r, powódka wszczęła postępowanie sądowe przeciwko (...) oraz przeciwko T. P. (1) i J. G. (1), którzy poręczyli weksel wystawiony na zabezpieczenie spłaty pożyczki (pozew z załącznikami k. 8 - 14). W dniu 24 sierpnia 2016 roku wydano przeciwko ww podmiotom nakaz zapłaty (sygn. akt XII Nc 111/16) (k. 15). Nakaz ten uprawomocnił się wobec spółki, natomiast T. P. oraz J. G. nakaz ten zaskarżyli. Na skutek rozpoznania zarzutów, Sąd Okręgowy w Gliwicach wyrokiem z 5 grudnia 2017r (XII C 147/17) uchylił wobec nich nakaz zapłaty oraz oddalił powództwo, rozstrzygając o kosztach postępowania (wyrok z 5 grudnia 2017 roku k. 149). Na podstawie nakazu zapłaty powódka wszczęła przeciwko spółce (...) postępowanie egzekucyjne, które zostało umorzono z powodu bezskuteczności egzekucji. Wobec powyższego powódka wystąpiła przeciwko T. P. oraz J. G. z powództwem odszkodowawczym (roszczeniami z art. 299 ksh). Wyrokiem tutejszego Sądu z 18 grudnia 2020 roku (X GC 289/18) zasądzono od nich na rzecz powódki kwotę 140937,98 wraz z odsetkami oraz kosztami postępowania. Apelacja pozwanych od tego wyroku została oddalona wyrokiem SA Katowice z 8 marca 2023 roku (V AGa 98/21) (pozew k. 139 – 140, wyrok z 18 grudnia 2020 k. 170 wyrok SA z uzasadnieniem k. 207 - 211).

Przed tutejszym sądem toczyło się również równoległe z niniejszym procesem postępowanie pod sygnaturą IC 250/18 z powództwa powodowej spółki przeciwko A. A. (córce T. P. (1)) o uznanie innej czynności prawnej za bezskuteczną, które zakończyło się oddaleniem powództwa. W toku postępowania przesłuchani zostali w charakterze świadków T.

P. (1) i J. G. (1); według ich zeznań sytuacja finansowa (...) w 2014 roku nie była zła, sytuacja zaczęła się pogarszać na początku 2015 roku, spółka posiadała grunty, samochód osobowy marki (...), dwie ładowarki oraz zapasy węgla, którym handlowała akta sprawy sygn I C 250/18, a z nich protokół rozprawy z 9.10.2023r obejmujący zeznania świadków, pozew i wyrok.).

(...) w 2014 roku posiadała środki trwale i zapasy magazynowe (pismo (...), protokół stanu magazynowego, dokumenty finansowe – k.56-70).

Pismami z 24 stycznia 2017 roku powódka wezwała pozwanych do zapłaty kwoty 141.226 zł wraz z odsetkami od 1 kwietnia 2015 roku tytułem zwolnienia się z roszczeń powódki jako wierzycielki lub wskazania mienia wystarczającego do zaspokojenia wierzyciela w terminie do 1 lutego 2017r, zapowiadając skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego. Pozwani odmówili zapłaty wskazując na brak przesłanek do uznania darowizny za bezskuteczną (korespondencja przedprocesowa k. 29 - 31).

Powyższe ustalenia faktyczne poczyniono w pierwszej kolejności na podstawie wyżej wskazanych dokumentów, które z mocy art. 243² kpc podlegały zaliczeniu w poczet materiału dowodowego bez odrębnego postanowienia. Dowody z dokumentów nie zostały zakwestionowane pod względem autentyczności. Ustalenia w zakresie dokumentów zostały uzupełnione zeznaniami pozwanego M. P. złożonymi na okoliczność czy zachodzą przesłanki do uznania czynności za bezskuteczną a w szczególności czy zachodzą domniemania z art. 533 par. 3 k. c. tj. czy pozwany jako osoba trzecia wiedziała, że T. P. jako dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia powodowej spółki jako wierzyciela. Zeznania te w ocenie Sądu w pełni zasługują na wiarę albowiem były logiczne, znajdowały potwierdzenie w innych dowodach.

Pominięciu podlegały zeznania świadków T. P. oraz J. G.. Wobec kierunku w jakim zmierzało rozstrzygnięcie dopuszczenie oraz przeprowadzenie tych dowodów nie było celowe; uwzględnienie wniosków dowodowych w ocenie Sądu powodowałoby zbędne przedłużenie postępowania. Na marginesie wskazać należy, iż świadkowie ci zostali przesłuchani w toku postępowania toczącego się pod sygn. IC 250/18; jakkolwiek zeznań świadków nie należy zastępować ich zeznaniami złożonymi w innej sprawie, to jednak na podstawie złożonych wcześniej zeznań można wnioskować odnośnie wiedzy świadków w przedmiocie okoliczności zawarcia spornej umowy darowizny.

Sąd zważył:

Zgodnie z art. 534 kodeksu cywilnego, uznania czynności prawnej dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli za bezskuteczną nie można żądać po upływie lat pięciu od daty tej czynności. Czynność prawna objęta pozwem miała miejsce 1 kwietnia 2014 roku a zatem termin na zażądanie uznania jej za bezskuteczną upływał w dniu 1 kwietnia 2019 roku.

W pozwie powódka domagała się uznania za bezskuteczną w stosunku do siebie umowy darowizny z dnia 1 kwietnia 2014 roku, na mocy której T. P. (1) zbył prawo własności lokalu położonego w Z. przy ul. (...), dla którego Sąd Rejonowy w Zabrze prowadzi księgę wieczystą (...) na rzecz pozwanych M. P. (1) oraz B. P., w celu ochrony wierzytelności powódki w łącznej kwocie 141.226 zł tytułem należności głównej, odsetek oraz kosztów postępowania objętych nakazem zapłaty z 24 sierpnia 2016 roku wydanego przez tutejszy Sąd w sprawie XII Nc 111/16. W żądaniu wskazano czynność, której uznania za bezskuteczną powódka się domaga oraz wierzytelność chronioną skargą.

W toku postępowania zmodyfikowano żądanie w piśmie opatrzonym datą 28.02.2019r, (nadany w UP w dniu 1.03.2019r). Żądanie przedstawione w tym piśmie było zostało jednak zgłoszone nieprawidłowo; strona powodowa nie wskazała wierzytelności, której ochrony się domaga.

Sprecyzowanie stanowiska nastąpiło wprawdzie na rozprawie w dniu 4 czerwca 2019 roku, słusznie jednak strona pozwana podniosła, iż sprecyzowanie zostało dokonane z naruszeniem art. 193 par. 2¹ kpc tj. nie zostało dokonane w piśmie procesowym. Z wyjątkiem spraw o roszczenia alimentacyjne zmiana powództwa może być dokonana jedynie w piśmie procesowym. Przepis art. 187 stosuje się odpowiednio co oznacza, iż pismo zmieniające powództwo winno spełniać wymagania jak dla pisma procesowego oraz pozwu w szczególności winno zawierać dokładnie określone

żądanie (art. 187 par. 1 pkt 1 kpc). Oznacza to, iż opis wierzytelności chronionej skargą pauliańską musi być zawarty w żądaniu pozwu.

Wskazać przy tym należy, iż żądanie winno być sformułowane jednoznacznie i precyzyjnie. Treści żądania sąd nie może się domyślać czy też wnioskować z treści uzasadnienia stanowiska strony. Czym innym jest bowiem ewentualne zmodyfikowanie, doprecyzowanie odnoszące się do niewyraźnego sformułowania żądania, w istocie nadanie określonej w treści pozwu woli powoda poprawnej jurydycznie formy, a czym innym „rekonstrukcja” żądania z uzasadnienia pozwu (Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 16 września 2021 r. V CSKP 108/21).

Ostateczna i skuteczna modyfikacja powództwa nastąpiła w piśmie powódki z dnia 21 listopada 2023 roku (data nadania w UP k.205-213) a zatem po upływie pięcioletniego terminu przewidzianego na dochodzenie roszczeń ze skargi pauliańskiej określonego w art. 534 kc. Zaznaczyć należy, iż nawet przy uznaniu, iż strona powodowa dokonała skutecznego sprecyzowania żądania na rozprawie w dniu 4 czerwca 2019r, to i tak żądanie to zostało zgłoszone po upływie w/w terminu.

Postępowanie w niniejszej sprawie było dwukrotnie zawieszane w okresach 14 lipca 2017 – 13 lutego 2019 oraz 4 czerwca 2019 – 27 października 2023 a zatem na około 49 miesięcy. Okoliczność ta jednakże nie miała wpływu na bieg terminu pięcioletniego określonego w art. 534 k. c. albowiem skutki zawieszenia określone w art. 179 par. 2 kpc (spoczywanie terminów, ponowny ich bieg z chwilą podjęcia postępowania) nie mają zastosowania do terminów prawa materialnego (postanowienie Sądu Najwyższego - Izba Cywilna z dnia 20 listopada 2008 r. III CSK 218/08) – a takim terminem jest termin pięcioletni określony w art. 534 Kodeksu cywilnego.

Wobec powyższego powództwo podlegało oddaleniu jako spóźnione. Wskutek zaskarżonej czynności dłużnik stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Zaskarżona czynność prawna była bezpłatna, zatem wypełniała dyspozycje z art. 528 kc.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu. Na zasądzone koszty procesu składają się koszty zastępstwa procesowego 5400 zł z par. 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego.

SSO Andrzej Kieć